EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2023.2.21.
COM(2023) 101 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

A halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló 1379/2013/EU rendelet végrehajtásáról

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS 1

2. A KÖZÖS PIACSZERVEZÉSRŐL SZÓLÓ RENDELET VÉGREHAJTÁSA, ÉS HOZZÁJÁRULÁS A KÖZÖS HALÁSZATI POLITIKA CÉLKITŰZÉSEINEK ELÉRÉSÉHEZ 3

2.1. Szakmai szervezetek 3

2.1.1. Hozzájárulás a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez ... 3

2.1.2. A termelői szervezetek, a termelőszervezeti társulások, az ágazatközi szervezetek és a transznacionális szakmai szervezetek létrehozásának szabályai, e szervezetek célkitűzései és intézkedései 5

2.1.3. A termelői szervezetek / ágazatközi szervezetek / transznacionális szakmai szervezetek elismerése 7

2.1.4. A szabályok kiterjesztése 10

2.1.5. Termelési és értékesítési tervek 11

2.1.6. A piacok stabilizációja 12

2.2. Forgalmazási előírások 13

Hozzájárulás a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez, valamint a forgalmazási előírások megállapítása és betartása 13

2.3. A fogyasztók tájékoztatása 14

2.3.1. Hozzájárulás a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez . 14

2.3.2. Kötelező tájékoztatás 15

2.3.3. Az ökocímkerendszerre vonatkozó jelentéstétel 17

2.3.4. Kiegészítő önkéntes tájékoztatás 18

2.4. Versenyszabályok 19

Hozzájárulás a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez, és kivételek a versenyszabályok alkalmazása alól 19

2.5. A piacra vonatkozó ismeretek gyűjtése 19

3. KÖVETKEZTETÉSEK 20

MELLÉKLETEK 23

1. melléklet – Jogalapok 23

2. melléklet – Nyilvános konzultáció 25

1. BEVEZETÉS

A halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezése (a továbbiakban: a közös piacszervezés) 1970 óta létezik. A közös piacszervezés a közös halászati politika legrégebbi pillére, továbbá az állományvédelem és a pénzügyi intézkedések mellett annak szerves része.

A közös piacszervezést a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló 1379/2013/EU rendelet[1] (közös piacszervezésről szóló rendelet) és a közös halászati politikáról szóló 1380/2013/EU rendelet[2] (a közös halászati politikáról szóló rendelet), különösen annak 35. cikke szabályozza.

A közös piacszervezés reformjára a közös halászati politikáéval együtt került sor 2013-ban, és célja a közös halászati politika célkitűzéseinek elérése. A reform keretében a tagállamokat, valamint a halászati és akvakultúra-ágazatot érintő alapvető változásokra került sor, amelyek fő elemeként fokozódott a termelői szervezetek szerepe, mivel növekedett a gazdasági szereplők mozgástere, és teret nyert egy új beavatkozási logika, amely véget vetett annak a korábbi beavatkozási mechanizmusnak, hogy állami pénzügyi forrásokkal az emberi fogyasztásra szánt halászati termékek folyamatos kivezetését vagy megsemmisítését támogatták.

A közös piacszervezés öt intézkedési területre terjed ki:

- szakmai szervezetek: termelői szervezetek, azok társulásai, valamint ágazatközi szervezetek;
- közös forgalmazási előírások: ezek az előírások az Unióban értékesített halászati termékek egységes jellemzőit határozzák meg, függetlenül a termékek származási helyétől, továbbá elősegítik a kiváló minőségű termékeket kínáló, átlátható belső piac létrejöttét;
- a fogyasztók tájékoztatása: a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU rendelet[3] szerinti általános élelmiszer-jelölés alapján feltüntetendő információkat kiegészítő, kötelező tájékoztatás biztosítása, valamint a

[1] Az Európai Parlament és a Tanács 1379/2013/EU rendelete (2013. december 11-i) a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 354., 2013.12.28., 1. o.).

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 1380/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a közös halászati politikáról, az 1954/2003/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról valamint a 2371/2002/EK és a 639/2004/EK tanácsi rendelet és a 2004/585/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 354., 2013.12.28., 22. o.).

[3] Az Európai Parlament és a Tanács 1169/2011/EU rendelete (2011. október 25.) a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 304., 2011.11.22., 18. o.).

fogyasztókat a fenntartható fogyasztási szokások felé orientáló önkéntes információközlés keretének meghatározása;

- versenyszabályok: bizonyos körülmények esetén az alkalmazásuk köre szűkíthető; valamint

- a piacra vonatkozó ismeretek gyűjtése: a halászati és akvakultúra-termékek piacaira vonatkozó gazdasági információk gyűjtése, feldolgozása és közzététele az érintett felek stratégiai és szakpolitikai döntéseinek támogatására.

Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap[4], valamint az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap[5] támogatja a halászati és akvakultúra-termékekkel kapcsolatos uniós piaci politika végrehajtását.

A közös piacszervezésről szóló rendelet háromszor módosult[6]:

- először 2013-ban, amikor a Mayotte területén élő végső fogyasztók számára kiskereskedelmi forgalomban kínált termékek esetében bizonyos élelmiszer-jelölési kötelezettségek alól ideiglenes felmentésre került sor, mivel Mayotte 2014-től a legkülső régiók egyike lett[7];

- másodszor 2015-ben, amikor a minimális védelmi referenciaméretek összehangolásra kerültek a minimális forgalmi méretekkel[8]; valamint

- legutóbb[9] 2020-ban, amikor a Covid19-válság miatti piaci zavarokra válaszul válságkezelési intézkedések beillesztésére került sor; ezek az intézkedések ugyanezt a célt szolgálták, amikor kitört Oroszország Ukrajna elleni háborúja.

---

4 Az Európai Parlament és a Tanács 508/2014/EU rendelete (2014. május 15.) az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról, valamint a 2328/2003/EK, a 861/2006/EK, az 1198/2006/EK és a 791/2007/EK tanácsi rendelet, valamint az 1255/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 149., 2014.5.20., 1. o.).

5 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1139 rendelete (2021. július 7.) az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap létrehozásáról és az (EU) 2017/1004 rendelet módosításáról (HL L 247., 2021.7.13., 1. o.).

6 Lásd: 1. melléklet.

7 A Tanács 1385/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a 850/98/EK és az 1224/2009/EU tanácsi rendelet, valamint az 1069/2009/EK, az 1379/2013/EU és az 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet Mayotte Európai Unióval kapcsolatos jogállásának változása miatt szükségessé váló módosításáról (HL L 354., 2013.12.28., 86. o.).

8 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/812 rendelete (2015. május 20.) a 850/98/EK, a 2187/2005/EK, az 1967/2006/EK, az 1098/2007/EK, a 254/2002/EK, a 2347/2002/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendeletnek, valamint az 1379/2013/EU és az 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kirakodási kötelezettség tekintetében történő módosításáról, valamint az 1434/98/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 133., 2015.5.29., 1. o.).

9 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/560 rendelete (2020. április 23.) az 508/2014/EU és az 1379/2013/EU rendeletnek a COVID-19-járvány halászati és akvakultúra-ágazatra gyakorolt hatásának enyhítésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról (HL L 130., 2020.4.24., 11. o.).

Ez a jelentés a közös piacszervezésről szóló rendelet végrehajtását és eredményeit ismerteti, az említett rendelet 48. cikkével összhangban. A jelentés a közös piacszervezésről szóló rendelet felépítését követi. Minden egyes szakasz tekintetében a következőkkel foglalkozik:

- a közös piacszervezési rendelkezések végrehajtásának és a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez való hozzájárulásuk számbavétele;
- az elért – különösen a reform eredményeként jelentkező – fő eredmények;
- a rendelet végrehajtásában tapasztalható kihívások és hiányosságok; valamint
- azok a területek, ahol javulást kell elérni vagy a jelenlegi jogi keretben, vagy – amennyiben a közös piacszervezés célkitűzései egyéb (újabb) eszközökkel, például az európai zöld megállapodással vagy a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiával hatékonyabban és kiegészítő jelleggel kezelhetők – a jelenlegi jogi kereten kívül.

2. A KÖZÖS PIACSZERVEZÉSRŐL SZÓLÓ RENDELET VÉGREHAJTÁSA, ÉS HOZZÁJÁRULÁS A KÖZÖS HALÁSZATI POLITIKA CÉLKITŰZÉSEINEK ELÉRÉSÉHEZ

2.1. Szakmai szervezetek[10]

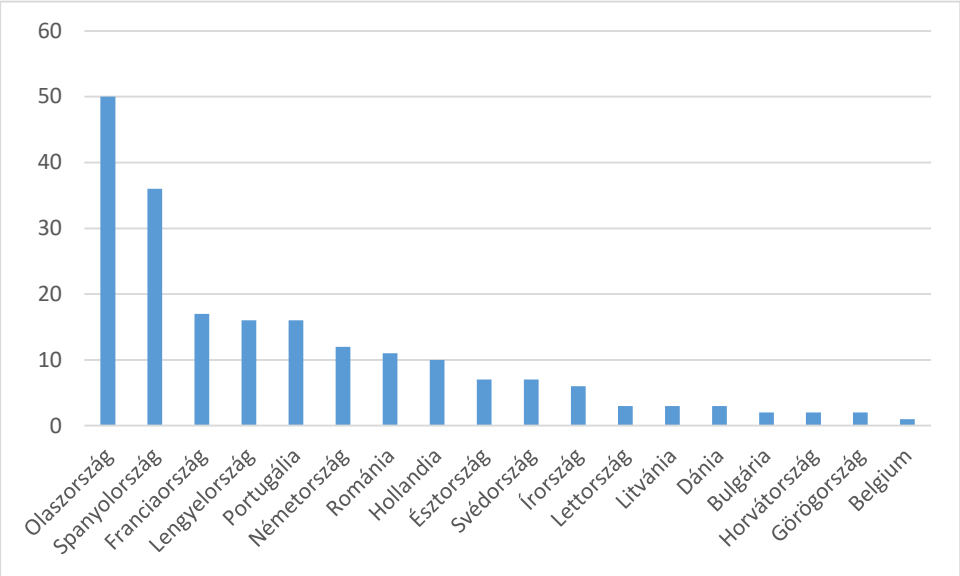
2.1.1. Hozzájárulás a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez

A termelői szervezeteknek – a formális elismerésük következtében – a közös halászati politika végrehajtása tekintetében kötelezettségeik vannak. E kötelezettségek folyománya a pénzügyi támogatáshoz való kiváltságos hozzáférés, és az a lehetőség, hogy a közös piacszervezésről szóló rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén nem tartoznak a versenyszabályok hatálya alá. Ez nem vonatkozik az uniós, helyi, nemzeti vagy transznacionális kollektív termelői szervezetek különféle egyéb típusaira[11].

[10] 2022 novemberében 18 tagállamban 204 termelői szervezet (a halászatban 163, az akvakultúrában 41), 7 tagállamban 9 termelőszervezeti társulás (a halászatban), továbbá 6 tagállamban 7 ágazatközi szervezet működött.

[11] Pl. *prudhommies* (Franciaország), *cofradías* (Spanyolország).

1. ábra – A termelői szervezetek száma tagállamonként

Így a termelői szervezetek a halászati ágazat gerincét képezik, az akvakultúra-ágazatban a jelentőségük kisebb (habár növekvőben van). A termelői szervezetek támogatják a közös halászati politika napi szintű megvalósítását, termelői szinten pedig lehetővé teszik a kollektív végrehajtását. Ennek megvalósítása érdekében minden termelői szervezetnek termelési és értékesítési terveket kell kidolgoznia és végrehajtania. A közös piacszervezésről szóló rendelet különösen előírja, hogy ezeknek a terveknek elő kell segíteniük a közös halászati politikáról szóló rendelet 35. cikke által a közös piacszervezéshez rendelt célkitűzések elérését, valamint a közös piacszervezésről szóló rendelet által a termelői szervezetekhez rendelt célkitűzések megvalósítását (a közös piacszervezésről szóló rendelet 7. cikke). Ennek alapján a termelői szervezetek jogosultak a tagjaik tevékenységeinek kollektív irányítására azzal a szigorú feltétellel, hogy teljesítik az állományvédelmi kötelezettségeiket. A tengeri eredetű élelmiszerek széles választékának elérhetővé tételével és fenntarthatóságának biztosításával hozzájárulnak az élelmezésbiztonsághoz. Ezáltal a termelői szervezetek egyrészt közszolgáltatási feladatot látnak el, másrészt optimalizálják a tagjaik piaci lehetőségeit.

A termelői szervezetek legfontosabb feladata, hogy elősegítsék a közös halászati politika célkitűzéseinek elérését, amely arra ösztönözte az Európai Bizottságot, hogy bátorítsa a termelői szervezetek Unió-szerte történő létrehozását, megerősítését és finanszírozását, főleg azokban a tagállamokban, amelyekben az elsődleges termelés továbbra is nagymértékben elaprózottan történik (akvakultúra, kisüzemi halászatok). A termelői szervezetek erőteljes jelenléte a part menti közösségek túlélésének és boldogulásának, továbbá az elsődleges termelők feldolgozóiparban vagy kiskereskedelemben betöltött fokozottabb szerepének döntő tényezője. E tekintetben az Európai Tengerügyi, Halászati (és Akvakultúra) Alap nemzeti programjai kiemelkedő szerepet játszottak.

2.1.2. A termelői szervezetek, a termelőszervezeti társulások, az ágazatközi szervezetek és a transznacionális szakmai szervezetek létrehozásának szabályai, e szervezetek célkitűzései és intézkedései

A közös piacszervezésről szóló rendelet alapján a termelői szervezetek rendelkezésére bocsátott eszközök, különösen a termelési és értékesítési tervek – az uniós érdekelt felek beszámolói szerint[12] – jó támogatást biztosítanak a célkitűzéseik eléréséhez, főleg a strukturáltabb halászati termékkínálat jobb megszervezéséhez, amelynek révén a halászok és a gazdálkodók jövedelme növekedhet, és a közös halászati politika helyi szinten megvalósulhat. A termelők ugyanakkor hangsúlyozták, hogy a támogatás, különösen a pénzügyi támogatás szintje tekintetében nincs konzisztencia a nemzeti hatóságok között. Ez jelentős eltérést okoz a tagállamok között a termelői szervezetek fejlődésében és működésében, és megnehezíti az egyenlő versenyfeltételek biztosítását.

Az egyenlőtlenségek mérséklése érdekében a Bizottság folyamatos tájékoztatás és szemléletformálás útján segítette az említett innovatív eszköz (azaz a termelési és értékesítési tervek) megvalósításában érintetteket. Az említett erőfeszítések sorában az első lépés az Európai Tengerügyi és Halászati Alap nemzeti programjainak részletes értékelése és az e programokkal kapcsolatos ajánlások megfogalmazása volt. Ezt követően a Bizottság folyamatosan rendelkezésre állt a fogalmak tisztázása, a bizonytalanságok megszüntetése, valamint a bevált gyakorlati megoldások megosztásának elősegítése terén. Azt is el kell ismerni azonban, hogy az előkészítés, a végrehajtás és a nyomon követés folyamata a nemzeti hatóságok és a termelői szervezetek között zajlik, mert végül is ők tekinthetők a legalkalmasabbnak annak eldöntésére, hogy milyen tartalmú és szintű támogatást biztosítsanak a termelési és értékesítési tervek kidolgozásához és végrehajtásához. Ez természetesen bizonyos fokú egyenlőtlenségekhez vezet az országok között.

Egyes termelői kategóriákban (különösen a gazdálkodók és a kisüzemi keretekben működő part menti halászok esetében) a termelői szervezetek működése továbbra is problémás. Az akvakultúrával foglalkozó termelők elismerik, hogy a közös piacszervezésről szóló rendelet felülvizsgálata elősegítette az akvakultúrával foglalkozó termelői szervezetek számára megfelelőbb jogi keretrendszer létrejöttét. Az akvakultúrával foglalkozó termelői szervezetek által vezetett népszerűsítési és kommunikációs tevékenységek különösen sikeresek voltak. Ugyanakkor az uniós akvakultúra-ágazatban továbbra is csak korlátozott számú termelői szervezet működik, amelyeknek így nem sikerül teljes mértékben összefogniuk a kínálatot, ami pedig segíthetné őket a szervezetileg nagymértékben koncentrált kiskereskedelem miatti nehézségek leküzdésében. Az akvakultúra-ágazatbeli termelői szervezetek létrehozásával járó

[12] A piaci tanácsadó testület iránymutatása a közös piacszervezés működéséről, 2022. március.

előnyök hangsúlyozása a fenntarthatóbb és versenyképesebb uniós akvakultúrára vonatkozó, 2021–2030 közötti időszakra szóló, 2021-ben közzétett uniós stratégiai iránymutatások[13] egyik tevékenységi eleme.

Az Európai Parlament jelentései a kisüzemi halászat[14] és az akvakultúra-ágazat[15] strukturáltságának javítását, valamint ágazatközi szervezetek létrehozását is sürgették.

A kisüzemi part menti halászatot folytató termelők arról számoltak be, hogy nem mindig kapnak megfelelő adminisztratív és/vagy pénzügyi támogatást termelői szervezetek létrehozásához és működtetéséhez. Arról is tájékoztatást adtak, hogy az elismerési kritériumok szempontjából meghatározó sajátosságaikat a tagállamok nem veszik kellően figyelembe (az adott területen gazdasági értelemben vett kellő mértékű aktivitás[16]). A Bizottság az ebben a folyamatban betöltött szerepének korlátain belül elsősorban a felek közötti párbeszéd és egyetértés elősegítésén dolgozik, különösen a fogalmak és a szabályozói szempontok tisztázása tekintetében. Ez a megközelítés hatékonynak tűnik, és segíti a kisüzemi part menti halászatot folytató termelői szervezeteinek elismerési folyamatát[17]. További korlátozó tényező, hogy a kisüzemi part menti halászatot folytatók alacsonyabb haszonkulcsa és adminisztratív erőforrásainak szűkössége gyengíti a termelői szervezeteik pénzügyi életképességét, valamint a termelői szervezetek létrehozásához vagy működtetéséhez kapcsolódó jogi és adminisztratív követelmények teljesítésére való képességüket. A kisüzemi halászatot folytató termelők számára nem jelent megoldást az a lehetőség, hogy egy meglévő termelői szervezethez csatlakozva vegyes termelői szervezet jöjjön létre (amely kisüzemi módon működő, valamint közép- és nagyüzemi halászatot is magában foglal), mivel ez a megoldás nem mindig veszi figyelembe a kisüzemi part menti halászatot folytató termelők sajátos igényeit.

A szállítói lánc (termelés, feldolgozás és kiskereskedelem) szereplőinek képviselőit tömörítő ágazatközi szervezetekkel kapcsolatban korlátozott mértékű tapasztalat áll rendelkezésre, mivel ilyen szervezetek az ágazatban nagyon kis számban vannak jelen. Különösen a Covid19-válság idején a jól működő ágazatközi szervezetek értékes eszköznek bizonyultak az ellátási lánc megfelelő működésének megerősítésében, és a különböző műveleti fázisokra gyakorolt hatás kollektív csökkentésében.

A transznacionális szakmai szervezetek lehetséges elismerését mind az ágazat, mind a nemzeti hatóságok relevánsnak tartják. Ugyanakkor hivatalosan csak négy termelői szervezetet ismertek el transznacionális szervezetként. A 2020-ban végrehajtott kísérleti projekt[18] igazolta, hogy a gyakorlatban a konkrét jogi rendelkezések hiánya bizonyos nehézségeket okoz mind az említett szervezetek elismerésében, mind azok működésében. E transznacionális szervezetek finanszírozása kulcsfontosságú kérdés, mivel nem létezik

---

13 SWD(2021) 102 final, 2021. május 12, Bizottsági szolgálati munkadokumentum, *Stratégiai iránymutatások a fenntarthatóbb és versenyképesebb uniós akvakultúra-ágazat kialakításához a 2021–2030-as időszakra*.

14 Jelentés az értéklánc optimalizálásáról az uniós halászati ágazatban (2017/2119(INI)) (előadó: Clara Eugenia Aguilera García, S&D/Spanyolország).

15 Jelentés – *A fenntartható és versenyképes európai akvakultúra-ágazat felé:a jelenlegi helyzet és a jövőbeli kihívások* (2017/2118(INI)) (előadó: Carlos Iturgaiz, EPP/Spanyolország).

16 A közös piacszervezésről szóló rendelet 14. cikke (1) bekezdésének b) pontja.

17 Például az Irish Islands Marine Resource Organisation (Írország) termelői szervezet elismerése 2021-ben és az Organisation de producteurs du Levant (Franciaország) termelői szervezet elismerése 2019-ben.

18 Uniós platform a halászati és akvakultúra-ágazat termelői szervezetei számára.

hivatalos mechanizmus a transznacionális szervezetek pénzügyi támogatásának két vagy több tagállam közötti megosztására vagy megszervezésére. A Bizottság iránymutatást bocsátott a tagállamok rendelkezésére[19], amelyben az említett szervezetek finanszírozásával kapcsolatosan tisztázta a meglévő lehetőségeket és az együttműködés megszervezésének kérdéseit.

2.1.3. A termelői szervezetek / ágazatközi szervezetek / transznacionális szakmai szervezetek elismerése

A megreformált közös piacszervezés hatálybalépése után a Bizottság – annak érdekében, hogy segítséget nyújtson a tagállamoknak és az ágazatnak – iránymutatást[20] adott ki az elismerési eljárásról. Ezzel párhuzamosan és a közös piacszervezési szabályoknak való megfelelés biztosítása céljából a Bizottság előírta, hogy valamennyi tagállamnak ellenőriznie kell az elismert szervezeteit, és megpróbálta harmonizálni a tagállamok között az ilyen ellenőrzések gyakoriságát.

[19] Levél a halászati és akvakultúra-termékek piacával és kereskedelmével foglalkozó szakértői csoport számára a transznacionális szervezetekről, 2021. január.

[20] SWD(2016) 113 final, 2016. április 1., Bizottsági szolgálati munkadokumentum, *Útmutató a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló 1379/2013/EU rendelet „Szakmai szervezetek” című II. fejezetének végrehajtásához*.

a) Horizontális megfelelési ellenőrzések és azonosított problémák

A közös piacszervezésről szóló rendelet 18. cikke előírja, hogy a tagállamoknak rendszeres időközönként ellenőrizniük kell, hogy a termelői szervezetek és az ágazatközi szervezetek megfelelnek-e az elismerésük feltételét jelentő szabályoknak. A közös piacszervezésről szóló rendelet 20. cikke lehetővé teszi a Bizottság általi ellenőrzéseket. Ennek értelmében 2016-ban a Bizottság az összes érintett tagállamban felmérte, hogy sor került-e a termelői szervezetek és az ágazatközi szervezetek közös piacszervezési szabályoknak való megfelelésének ellenőrzésére, és azt, hogy milyen eredménnyel jártak ezek az ellenőrzések. Ezekkel az ellenőrzésekkel párhuzamosan vagy azok eredményeként az azonosított szabályszegésekkel kapcsolatban a Bizottság 3 kísérleti uniós eljárást és egy kötelezettségszegési eljárást indított. Az egyik esetben a Bizottság saját maga végzett helyszíni ellenőrzéseket a termelői szervezetek elismerésével kapcsolatban.

Néhány esetben a Bizottság és a tagállamok által végzett ellenőrzések együttesen eredményezték a termelői szervezetek elismerésének visszavonását, például, amikor kiderült, hogy egyes termelői szervezetek – a közös piacszervezésről szóló rendeletben előírtakkal ellentétben – gazdasági értelemben nem voltak kellő mértékben aktívak. Olyan esetek is előfordultak, amikor a nemzeti hatóságok írták elő, hogy egyes termelői szervezetek – a közös piacszervezésről szóló rendelet előírásainak való megfelelés érdekében – módosítsák alapszabályukat, előírásaikat, illetve tulajdonosi szerkezetüket. Ezen túlmenően néhány tagállam nemzeti iránymutatást tett közzé, különösen a termelői szervezetek elismerésének kritériumairól, illetve az elismert termelői szervezetek ellenőrzéséről.

Az alábbiakban a termelői szervezetek tagállamok általi ellenőrzéseiben azonosított fő hiányosságokat ismertetjük.

- A széles körű tagság feltételének való megfelelés: néhány tagállamban nem ellenőrizték mélyrehatóan a termelői szervezetek tulajdonosi szerkezetét, és különösen nem vizsgálták, hogy kik a szervezetek tagjainak tényleges tulajdonosai. Néhány tagállam nem tartotta szükségesnek annak ellenőrzését, hogy a termelői szervezetek széles körű tagsága valóságos-e, hanem elegendőnek tartotta, ha az csak formálisan érvényesül. Ha azonban a termelői szervezetben működő vállalatok és halászhajók összességében végső soron egyetlen természetes vagy jogi személy tulajdonában vannak, a közös piacszervezésről szóló rendszer működése veszélybe kerül, és nem teljesülhetnek azok a követelmények, amelyeket a közös piacszervezésről szóló rendelet 14. cikkének (1) bekezdése és 17. cikke együttesen határoz meg. Ezért a nemzeti hatóságoknak az ellenőrzéseik során nemcsak a termelői szervezetet alkotó különböző jogi vagy természetes személy tagokat kell azonosítaniuk, hanem azok tényleges tulajdonosait, illetve a termelői szervezet tagjainak részvényeit birtokló természetes és jogi személyeket is.

- A termelői szervezetek demokratikus működésének a közös piacszervezésről szóló rendelet 17. cikkének d) pontjában előírt ellenőrzését igazoló megfelelő bizonyítékok hiánya. Az illetékes nemzeti hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a kialakított irányítási struktúra lehetővé teszi-e, hogy a tagok mélyrehatóan ellenőrizzék a termelői szervezetek felépítését és döntéseit.

- Az új tagok felvételére vagy a tagság visszavonására vonatkozó szabályok – a közös piacszervezésről szóló rendelet 17. cikkének f) pontjában előírt – ellenőrzésének hiányosságai.

- Nincsenek aktualizált kritériumok annak értékelésére, hogy valamely szervezet egy adott területen gazdasági értelemben kellő mértékben aktív-e (a közös piacszervezésről szóló rendelet 14. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti követelmény).

- Néhány tagállamban az ellenőrzések tervezett gyakorisága nem volt megfelelő.

A Bizottságnak szándékában áll, hogy ismételt ellenőrzés keretében megvizsgálja, hogy a tagállamok teljesítik-e a termelői szervezeteik ellenőrzésére irányuló kötelezettségeiket.

b) Nehézségek a transznacionális szakmai szervezetek hivatalos elismerésében

A transznacionális szakmai szervezetek – különösen a termelői szervezetek – konkrét esetét illetően a 2020-ban végrehajtott kísérleti projekt számos olyan kihívásra és hiányosságra derített fényt, amelyek bizonytalanságot teremtettek a következők terén:

- a „transznacionális” fogalom meghatározása, amelyet a közös piacszervezésről szóló rendelet nem tartalmaz; valamint
- a termelői szervezetek elismerésére vonatkozó egyes követelmények (pl. a gazdasági értelemben vett kellő mértékű aktivitás) transznacionális szervezetekre történő alkalmazásának módja.

A Bizottság egyértelmű magyarázata értelmében a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy a transznacionális szervezetek tekintetében speciális szabályokat vagy fogalommeghatározásokat, illetve gyakorlati intézkedéseket fogadjanak el, amennyiben azok nem állnak ellentétben a közös piacszervezésről szóló rendelet vagy általában az uniós jogszabályok előírásaival.

2.1.4. A szabályok kiterjesztése

A közös piacszervezésről szóló rendelet III. szakasza lehetővé teszi a termelői szervezetekre vonatkozó bizonyos szabályok kiterjesztését az adott termelői szervezet tevékenységi területén működő olyan termelőkre, amelyek az említett termelői szervezetnek nem tagjai. Ezzel a lehetőséggel 2013 óta csak ritkán éltek: a Bizottság csak két szabálykiterjesztést engedélyezett. Úgy tűnik, hogy a fő akadály a kiterjesztés alkalmazásának időtartama, amely 60 naptól 12 hónapig terjed, ez pedig nem igazodik kellőképpen a piac bizonytalanságaihoz. Hatékonyabb lenne egy olyan rugalmasabb eszköz, amely a szabályok rövidebb időtávú kiterjesztését tenné lehetővé. A nagyobb rugalmasság igénye azonban ellentétben áll az időbeli korlátokkal, mivel a nemzeti hatóságoknak és a Bizottságnak a kérelmet a közös piacszervezésről szóló rendelet szerinti követelmények fényében kell megvizsgálniuk. Ezért bár a szabályok kiterjesztése potenciálisan a teljes termelői ágazat érdekeit szolgáló hatékony eszköz, komplex jellege miatt az alkalmazása korlátozott.

A Bizottság iránymutatást[21] tett közzé a szabálykiterjesztés alkalmazásának egyszerűsítésére. A későbbiekben hasznos lehetne részletesebb iránymutatás közzététele az eljárás egyes konkrét szempontjait illetően, különös tekintettel azokra a kritériumokra, amelyek igazolják, hogy az adott termelői szervezet az érintett földrajzi területet jól tudja képviselni. A szabályok kiterjesztésére irányuló kérelem engedélyezésére vagy elutasítására rendelkezésre álló egyhónapos időkorlát betarthatósága érdekében a Bizottság a tengerügyi és halászati biztost is felhatalmazta arra, hogy a szabályok kiterjesztésének engedélyezéséről vagy elutasításáról a Bizottság nevében döntéseket hozzon.

[21] SWD(2016) 113 final, 2016. április 1., Bizottsági szolgálati munkadokumentum, *Útmutató a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló 1379/2013/EU rendelet „Szakmai szervezetek” című II. fejezetének végrehajtásához*.

2.1.5. Termelési és értékesítési tervek

A felülvizsgált közös piacszervezésről szóló rendelet hatálybalépésével megváltozott a termelői szervezetek működési környezete: megszűntek a beavatkozási mechanizmusok (a tárolási támogatás kivételével, lásd lentebb), a támogatás pedig egy piacvezérelt eszköz – a termelési és értékesítési tervek – irányába tolódott el.

Termelési és értékesítési terveket minden termelői szervezetnek készítenie kell. Ezek a tervek a felülvizsgált közös piacszervezés alapvető eszközei, amelyek célja, hogy erőteljes támogatást nyújtsanak a halászok és a halászattal foglalkozó gazdálkodók számára a tevékenységeik fenntartható és kollektív irányításához, valamint ahhoz, hogy a termelésüket hatékonyabban igazítsák a piaci követelményekhez (mennyiségi és minőségi értelemben), és kihasználják a piaci lehetőségeket. A termelési és értékesítési terveik végrehajtásával a termelői szervezetek számos olyan intézkedést vezethetnek be, amelyek célja a közös piacszervezés és a közös halászati politika célkitűzéseinek elérése, ideértve a halászati lehetőségek kihasználását is (kvóták).

A termelői szervezetek és a tagállamok a termelési és értékesítési terveket általában innovatív, hatékony és rugalmas eszköznek tekintik. A közös piacszervezés reformjának hatálybalépése óta eltelt első néhány évben a tervek finanszírozása és tartalma tekintetében a gyakorlatban felmerült néhány nehézség[22]. Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap elfogadásának többhónapos késedelme miatt számos termelői szervezet számára nem volt egyértelmű, hogy milyen finanszírozási támogatásra számíthat, így az első termelési és értékesítési tervek vagy késedelmesen készültek el, vagy kevésbé voltak ambiciózusak.

A megvalósítható intézkedések jellege és különösen az a kérdés, hogy támogathatók-e állami pénzügyi forrásokból, a nemzeti hatóságok és a termelői szervezetek számára szintén bizonytalansági tényező volt. Ennek oka nemcsak az, hogy új eszközről volt szó, hanem az is, hogy ez az eszköz a megvalósítható intézkedések támogathatóságát illetően más logikára épült: a támogathatóság az intézkedések céljától függ, és nem a jellegétől, tehát minden kiadás potenciálisan támogatható, ha elősegíti a termelői szervezetek célkitűzéseinek elérését. A nemzeti hatóságokkal, a termelői szervezetekkel és az ágazati képviselőkkel[23] folytatott gyakori együttműködés lehetővé tette a – mostanra kielégítőnek és gyümölcsözőnek tekinthető – teljes folyamat javítását. Az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról szóló rendelet[24] 66. cikke értelmében a termelési és értékesítési tervek pénzügyi támogatása kötelező volt. Habár ez a kötelezettség az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapról szóló rendeletben[25] már nem szerepelt, valamennyi érintett tagállam kifejezte, hogy továbbra is nyitott a termelői szervezetei termelési és értékesítési terveinek pénzügyi támogatására, illetve az ilyen támogatás fokozására. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a támogatások szintje tagállamonként jelentősen eltérő lehet, ami veszélyezteti az egyenlő

---

22 A Bizottság időközi értékelést végzett a felmerült kezdeti nehézségekről.

23 A piaci tanácsadó testület iránymutatást adott ki a termelői szervezetek és a nemzeti hatóságok számára a termelési és értékesítési tervek tartalmáról és végrehajtásáról.

24 Az Európai Parlament és a Tanács 508/2014/EU rendelete (2014. május 15.) az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról, valamint a 2328/2003/EK, a 861/2006/EK, az 1198/2006/EK és a 791/2007/EK tanácsi rendelet, valamint az 1255/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 149., 2014.5.20., 1. o.).

25 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1139 rendelete (2021. július 7.) az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap létrehozásáról és az (EU) 2017/1004 rendelet módosításáról (HL L 247., 2021.7.13., 1. o.).

versenyfeltételeket azoknál a termelői szervezeteknél, amelyeknek azonos szabályokat kell figyelembe venniük. A Bizottság tovább dolgozik azon, hogy felhívja a figyelmet azokra a tényezőkre, amelyek az egyenlőtlenségek csökkentése érdekében fontossá teszik a megfelelő finanszírozást. Mindazonáltal a különböző megközelítési módok és az eltérő problémakezelés alkalmazása természetes egy olyan rendszerben, amelyet nemzeti és regionális szintű konkrét igényekhez és követelményekhez igazítottak.

A termelési és értékesítési tervek hatékony eszköznek bizonyultak a termelői szervezetek közötti kvótaelosztás és -kezelés terén is. A termelési és értékesítési terveknek egyebek mellett termelési programot is tartalmazniuk kell, továbbá meg kell határozniuk, hogy a termelői szervezetnek milyen intézkedéseket kell hoznia annak biztosítására, hogy a tagjai halászati tevékenységei fenntarthatók legyenek. Ez azt jelenti, hogy a termelői szervezetek dönthetnek a kiosztandó mennyiségekről és meghatározhatják a halászati tevékenységek legmegfelelőbb idejét. Például bizonyos norvéghomár-mennyiségnek az év végére történő fenntartásával elősegíthető az állomány túl korai kimerítésének megelőzése, ami szintén lehetővé teszi az érintett tagok számára, hogy az év végi szezonban magasabb árakat érvényesítsenek.

A termelési és értékesítési tervek tartalma és a tervek végrehajtásának nyomon követése a termelői szervezetek és azok illetékes hatóságaik között végbemenő folyamat. Ugyanakkor egyértelmű konvergencia tapasztalható az állományok megfelelő állapota (a termelői szervezetek által kezelt kvótákkal érintett fajok 80 %-a) – különösen az Északi-tengeren és az Atlanti-óceán északkeleti részén – és a flotta stabil gazdasági teljesítménye tekintetében, legalábbis az ágazatot sújtó legutóbbi válságig (Covid-19 és Oroszország Ukrajna elleni inváziója). Ez igazolja, hogy a kvóták termelői szervezetek általi kollektív kezelése a közös erőforrás-állomány menedzselésének leghatékonyabb rendszere. Hasonlóképpen, valahányszor külső sokkhatás érte az ágazatot, a termelési és értékesítési tervek lehetővé tették, hogy a termelői szervezetek gyorsan a hirtelen piaci változásokhoz igazítsák tagjaik tevékenységeit és értékesítési stratégiáit, jelentősen növelve az ágazat ellenálló képességét.

2.1.6. A piacok stabilizációja

Bizonyos körülmények között a 2013-ig létezett hat piaci intervenciós mechanizmus oda vezetett, hogy egyes termékek emberi fogyasztásban betöltött szerepe csökkent vagy megszűnt. Így e mechanizmusok politikailag elfogadhatatlanokká, gazdaságilag pedig szuboptimálissá váltak. A felülvizsgált közös piacszervezés e piaci intervenciós mechanizmusokat egy egységes tárolási mechanizmussal váltotta fel, amely 5 éven keresztül (2014–2018) volt elérhető. Ez az átmeneti mechanizmus lehetővé tette, hogy a termelői szervezetek alkalmazkodjanak, és fokozatosan a termelési és értékesítési tervek felé mozduljanak el. A mechanizmus alkalmazására csak nagyon kis mértékben került sor, ami megerősíti, hogy a termelői szervezetek képesek voltak az új piaci eszközökhöz való gyors alkalmazkodásra.

A Covid19-válság következtében a friss halászati és akvakultúra-termékeket forgalmazó legtöbb kiskereskedelmi üzlet hirtelen bezárt. Erre volt megfelelő lépés a tárolási támogatási mechanizmus alkalmazási lehetőségének visszaállítása, és az akvakultúrával foglalkozó termelői szervezetekre való kiterjesztése[26] (eredetileg csak a halászati termelői szervezetek

[26] E változás figyelembevétele érdekében módosításra került a támogatás szempontjából figyelembe vehető fajoknak a közös piacszervezésről szóló rendeletben szereplő listája. a Kombinált Nómenklatúra teljes 0302

számára volt elérhető). A mechanizmus 2020. február 1-jén vált ismét elérhetővé, és a Covid19-járvánnyal kapcsolatos egyéb válságintézkedésekkel együtt, 2020. december 31-én szűnt meg az alkalmazási lehetősége.

Habár a termelői szervezetek hatékonyan tervezik a tevékenységeiket, bizonyos fajok esetében a tárolási mechanizmus releváns eszköz marad. Arról azonban soha nem feledkeztünk meg, hogy e mechanizmus végleges visszaállítása a termelési és értékesítési tervek révén történő szigorú stratégiai tervezés ellen hatna.

2.2. Forgalmazási előírások

Hozzájárulás a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez, valamint a forgalmazási előírások megállapítása és betartása

A közös piacszervezésről szóló rendelet III. fejezete a halászati és akvakultúra-termékek közös forgalmazási előírásait szabályozza. A forgalmazási előírások keretrendszere által érintett, emberi fogyasztásra szánt halászati és akvakultúra-termékeknek meg kell felelniük az említett előírásoknak.

Az előírások célkitűzéseit a közös piacszervezésről szóló rendelet (18) preambulumbekezdése ismerteti. Konkrétan, a forgalmazási előírásoknak lehetővé kell tenniük a piac fenntartható termékekkel való ellátását, és elő kell segíteniük a halászati és akvakultúra-termékek belső piacában rejlő összes lehetőség kiaknázását. Ezen túlmenően meg kell könnyíteniük a tisztességes versenyen alapuló forgalmazási tevékenységeket, így segítve elő a termelés jövedelmezőbbé tételét.

A 2013. évi közös piacszervezésről szóló rendeletben szereplő forgalmazási előírásokat eredetileg az 1980-as és az 1990-es években fogadták el[27]. Ezek az előírások harmonizálták a konzerv tonhal / konzerv bonitó és a tartósított szardínia jellemzőit, továbbá meghatározták a friss és fagyasztott halászati termékek harmonizált besorolási keretrendszerét, ideértve a frissességre és a méretre vonatkozó minimális követelményeket. Az előírások az uniós és az importált termékekre is érvényesek.

A Bizottság 2019-ben célzott értékelés formájában vizsgálta az előírások végrehajtását[28] annak megállapítása érdekében, hogy a meglévő előírások továbbra is megfelelnek-e a célnak. Az értékelés során megállapítást nyert, hogy a forgalmazási előírások általában relevánsak és hatékonyak, továbbá az aktuális hatókörük és az alapul szolgáló kritériumok határain belül hozzáadott értéket biztosítanak. Ugyanakkor fény derült arra a hiányosságra, hogy a meglévő keretrendszer nem tudja kellőképpen biztosítani a közös piacszervezésről szóló rendelet célkitűzéseinek elérését. Konkrétabban, megállapítást nyert, hogy a keretrendszer csak korlátozott mértékben játszik szerepet abban, hogy az Unióban forgalmazott termékek

---

vtsz-e (vagyis „Hal frissen vagy hűtve a 0304 vtsz. alá tartozó filézett és más halhús kivételével”) felvételre került a fajoknak a közös piacszervezésről szóló rendelet II. mellékletében szereplő listájába.

[27] A Tanács 2136/89/EGK rendelete (1989. június 21.) a tartósított szardínia forgalmazására vonatkozó közös előírások megállapításáról; a Tanács 1536/92/EGK rendelete (1992. június 9.) a konzerv tonhal és bonitó forgalmazására vonatkozó közös előírások megállapításáról; és a Tanács 2406/96/EK rendelete (1996. november 26.) egyes halászati termékek forgalmazására vonatkozó közös előírások megállapításáról.

[28] SWD(2019) 453 final, 2019 december 20., Bizottsági szolgálati munkadokumentum a halászati és akvakultúra-termékek forgalmazási előírásait meghatározó keretrendszer értékeléséről.

fenntarthatóak legyenek. Az értékelés és az azt megalapozó konzultációk az előírások egyszerűsítését, észszerűsítését és korszerűsítését biztosító lehetőségeket is azonosítottak. Végezetül az értékelés rávilágított, hogy az előírások betartatása terén a nemzeti hatóságok szerepe viszonylag csekély.

Az értékelés alapján és a fenntarthatóság elősegítése terén megállapított hiányosságra reagálva a Bizottság elindította a forgalmazási előírások keretrendszerének felülvizsgálatát, és 2020 áprilisában előzetes hatástanulmányt tett közzé[29]. A fenntarthatósági kérdések miatt az előírások felülvizsgálatát beépítették a „termelőtől a fogyasztóig" bizottsági stratégia[30] cselekvési tervébe.

A Bizottság 2020 novemberétől 2021 februárjáig nyilvános konzultációt szervezett, amelynek eredményeit közzétette a weboldalán[31]. Ezzel párhuzamosan az érdekelt felekkel célzott konzultációkra is sor került. A konzultációk megerősítették, hogy a fogyasztók számára az élelmiszertermékek – többek között a halászati termékek – fenntarthatóságára vonatkozóan nyújtott tájékoztatás uniós keretrendszere potenciális előnyökkel jár. A „termelőtől a fogyasztóig" stratégiában bejelentetteknek megfelelően fontos folytatni a fenntartható élelmiszerrendszerre vonatkozó kezdeményezéssel kapcsolatos munkát, amelyet a Bizottság a fenntartható élelmiszertermelés harmonizált uniós megközelítése céljából 2023-ban javaslatként elő kíván terjeszteni.

2.3. A fogyasztók tájékoztatása

2.3.1. Hozzájárulás a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez

A közös piacszervezés célkitűzéseinek elérése érdekében a fogyasztókat – értékesítési és oktatási kampányok révén – mindenképpen tájékoztatni kell a halászati és akvakultúra-termékek fogyasztásának fontosságáról, a rendelkezésre álló rengeteg halfajról, valamint a címkéken szereplő információk megértésének fontosságáról. Ezenkívül a fogyasztóknak – annak érdekében, hogy megalapozott döntéseket hozhassanak – egyértelmű és részletes információkat kell kapniuk az uniós piacon értékesített termékekről. E termékekre, származási helyüktől függetlenül, azonos szabályoknak kell vonatkozniuk.

Ennek érdekében a közös piacszervezésről szóló rendelet IV. fejezete („A fogyasztók tájékoztatása") a tengeri eredetű élelmiszerek jelölési módjának meghatározásával előírja a fogyasztók tájékoztatásának kötelezettségét, ami kulcsfontosságú szempont a fenntarthatóbb vásárlási döntések ösztönzése terén, és ezáltal hozzájárul a közös halászati politika fenntarthatósági célkitűzésének eléréséhez. Ráadásul a fogyasztók a fenntarthatóság alakításának fontos szereplői, mert ők választanak terméket és nekik vannak vásárlási preferenciáik. Annak érdekében, hogy a fogyasztók minden halászati és akvakultúra-termék esetében tájékoztatást kaphassanak, a legfontosabb információknak végig kell menniük a szállítói láncon. Ez csak egy minden halászati és akvakultúra-termékre kiterjedő nyomonkövetési rendszerrel biztosítható. Ebből a célból a Bizottság 2018 májusában

[29] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12262-Halak-es-tengeri-eredetu-elelmiszerek-a-forgalmazasi-eloirasok-felulvizsgalata_hu

[30] A „termelőtől a fogyasztóig" stratégia (europa.eu).

[31] Halak és tengeri eredetű élelmiszerek – a forgalmazási előírások felülvizsgálata.

javaslatot tett[32] a 2009 óta hatályban lévő (az uniós halászati ellenőrzési rendeletben[33] meghatározott) nyomonkövetési szabályok minden halászati és akvakultúra-termékre kiterjedő megerősítésére. A közös halászati politika vonatkozó szabályainak való megfelelés biztosításához szükség van a nyomon követésre és a kapcsolódó átláthatóságra. Ezek az eszközök – egy alkalmas élelmiszer-jelölési rendszerrel kiegészítve – garantálhatják a fogyasztók hiteles és megbízható tájékoztatását. Nélkülözhetetlenek továbbá az élelmiszercsalás, többek között a félrevezető élelmiszer-jelölés, elleni küzdelemben is.

A közös piacszervezésről szóló rendelet szabályokat határoz meg az I. mellékletének a), b), c) és e) pontjában említett előrecsomagolt és nem előrecsomagolt halászati és akvakultúra-termékek tekintetében kötelezően és önkéntesen feltüntetendő információkra vonatkozóan. Új és részletesebb kötelező információkat vezet be, például kötelezővé teszi a jelölésben a halászeszköz és a pontos fogási/tenyésztési terület, illetve a közétkeztetésben működő gazdasági szereplők kifejezett érintettségének feltüntetését. A közös piacszervezésről szóló rendelet előírja, hogy a közétkeztetésben működő gazdasági szereplők számára ugyanolyan részletes tájékoztatást kell nyújtani, mint a végső fogyasztóknak. A közétkeztetésben működő gazdasági szereplők így a döntéseik során jobban figyelembe vehetik a fenntarthatóság szempontjait, és hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a tengeri eredetű élelmiszerek közétkeztetés keretében történő fogyasztása megalapozottabb döntéseken alapuljon.

A Bizottság 2016-ban létrehozott egy olyan információs rendszert[34], amely megkönnyíti a tagállamokban található halfajok kereskedelmi megnevezéseinek megismerését és összehasonlítását, és amely összegyűjti az egyes tagállamokban elismert kereskedelmi megnevezéseket, valamint más hasznos információkat, mint például a tudományos megnevezéseket, a termelési módszereket és a fogási területeket. A fogyasztók tájékoztatására vonatkozó szabályok megértésének és alkalmazásának elősegítése érdekében a Bizottság 2014-ben az érintettek számára szóló rövid útmutatót[35], 2019-ben pedig frissített „kérdések és válaszok” listát[36] tett közzé.

A tengeri eredetű élelmiszerek jelölését illetően a közös piacszervezésről szóló rendelet a fogyasztók szemléletének formálásában összességében fontos célokat ért el. Maradtak azonban tisztázatlan kérdések, főleg a hatókör (feldolgozott termékek, kaviár, elkészített vízi gerinctelenek), a származási helyre vonatkozó információk, a termék fenntarthatósága szempontjából releváns információk, illetve az önkéntes tájékoztatás tekintetében.

2.3.2. Kötelező tájékoztatás

A közös piacszervezésről szóló rendelet 35. cikke előírja, hogy az I. mellékletének a), b), c) és e) pontjában említett, az Unió területén forgalomba hozott halászati és akvakultúra-termékek jelölésének vagy címkéjének tartalmaznia kell a következőket:

---

[32] Javaslat egy európai parlamenti és tanácsi rendeletre (2018. május 30.) a halászati ellenőrzések tekintetében (COM(2018) 368 final).

[33] A Tanács 1224/2009/EK rendelete (2009. november 20.) a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító közösségi ellenőrző rendszer létrehozásáról.

[34] *Halászati és akvakultúra-termékek kereskedelmi megnevezései* (europa.eu).

[35] *Útmutató az EU halászati és akvakultúrás címkéihez*.

[36] *A fogyasztók tájékoztatása a halászati és akvakultúra-termékekkel kapcsolatban*, 2019.

- a faj kereskedelmi megnevezése és tudományos neve;
- a termelési módszer;
- az a terület, ahol a terméket kifogták vagy tenyésztették, valamint a halak kifogására használt halászeszköz-kategória;
- az, hogy kiolvasztott termékről van-e szó; valamint
- adott esetben a minőségmegőrzési idő[37].

A halászati és akvakultúra-termékekkel kapcsolatos uniós fogyasztói szokásokról 2021-ben készített tematikus Eurobarométer-felmérés szerint a fogyasztók a kötelezően feltüntetendő információk közül a következőket tartják a leghasznosabbnak: a „fogyasztható” vagy a „minőségét megőrzi: …” dátum (69 %); a termék és a faj megnevezése (57 %); és az, hogy a termék halászott vagy tenyésztett-e (54 %). Csak 24 %-uk gondolta úgy, hogy az alkalmazott halászeszközt fel kell tüntetni.

A közös piacszervezésről szóló rendelet végrehajtásáról folytatott célzott konzultáció[38] rávilágított arra, hogy a fogyasztók tájékoztatására vonatkozó kötelező előírásokat széles körben az uniós érdekelt felek és fogyasztók számára előnyös, kiváló intézkedésnek tartják.

Ugyanakkor van néhány megfontolandó kérdés. Először is, számos érintett fél fejezte ki azt a kívánságát, hogy a feldolgozott halászati és akvakultúra-termékeket (amelyek az uniós fogyasztás több mint 22 %-át teszik ki) vonják a közös piacszervezésről szóló rendelet 35. cikkének hatálya alá. Véleményük szerint semmi sem indokolja, hogy a fogyasztók számára fontos és a termékek fenntarthatóságának értékelésében jelentős szerepet játszó tájékoztatási kötelezettség ne terjedjen ki a feldolgozott termékekre. Továbbá számos érdekelt fél véleménye szerint bizonyos következetlenségek (pl. olyan termékek, amelyeket KN[39]-kód azonosít, és nem az alkalmazott feldolgozási mód: kaviár, vízi gerinctelenek) negatívan befolyásolják a nyomonkövethetőségi és fenntarthatósági célok elérését. Másodszor, a konzultációban részt vevők többsége arról számolt be, hogy hiányosságok vannak a fogyasztók kötelező tájékoztatására vonatkozó előírások végrehajtásában. Véleményük szerint a végrehajtás Unió-szerte nem egységes színvonalú, és ez különösen néhány szegmensben, például a halfeldolgozók és a közétkeztetésben működő gazdasági szereplők körében jelentős. Néhány nem kormányzati szervezet és halász azt hangsúlyozta, hogy a tagállami ellenőrzések nem hatékonyak a megfelelő végrehajtás biztosításához. Végezetül a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) szakértői rámutattak arra, hogy a fogyasztóknak szóló, a közös piacszervezésről szóló rendelet szerinti tájékoztatás hatékonyabbá tételével javítani kellene a termékek fenntarthatóságának megbízható értékelését. Ez különösen az akvakultúra-termékek termelési rendszerére, továbbá a fogási területre és a halászati termékekhez kapcsolódó halászeszközökre vonatkozó részletesebb információkat érinti, mert a jelenlegi kategóriák a jelek szerint nem elegendőek[40].

---

37 A minőségmegőrzési időt a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló, 2011. október 25-i 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet X. mellékletében említett „minőségét megőrzi: …” dátum vagy „minőségét megőrzi … végéig” dátum fejezi ki.

38 Lásd a 2. mellékletet.

39 Kombinált Nómenklatúra.

40 A Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság jelentése a tengeri eredetű élelmiszerekkel kapcsolatos fenntarthatósági szempontok figyelembevételének kritériumairól és mutatóiról (STECF-20-05).

A közös piacszervezésről szóló rendelet 37. cikkének alkalmazásában a Bizottság kereskedelmi megnevezéseket kezelő információs rendszere[41] az EU mind a 24 hivatalos nyelvén webalapú, rugalmas hozzáférést biztosít a halászati és akvakultúra-termékekre vonatkozó kereshető információkhoz, főleg a kereskedelmi megnevezések és a tudományos nevek közötti kapcsolat alapján, amelyet a tagállamok a nemzeti jegyzékeikben határoztak meg. Ez a szolgáltatás továbbra is elérhető, és rendszeres időközönként frissítésre kerül.

A fogási vagy tenyésztési területnek a közös piacszervezésről szóló rendelet 38. cikke szerinti megjelölése vitákat vált ki, különösen a származási helyre vonatkozó önkéntes információkkal való kiegészítéskor. A Bizottság 2019-ben magatartási tanulmány[42] elkészítését rendelte meg annak felmérésére, hogy a származási helynek a halászati és akvakultúra-termékeken történő feltüntetése mennyire felel meg a fogyasztók igényeinek. A tanulmány feltárt néhány olyan hiányosságot (a következetesség hiánya, irreleváns vagy nem egyértelmű információk stb.), amelyek a származási helye vonatkozó önkéntes adatközlést inkább zavaróvá teszik.

2.3.3. Az ökocímkerendszerre vonatkozó jelentéstétel

A közös piacszervezésről szóló rendelet 36. cikke értelmében a Bizottságnak jelentést kell benyújtania az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a halászati és akvakultúra-termékekre vonatkozó uniós ökocímkerendszer lehetőségeiről. A Bizottság a jelentést 2016 májusában fogadta el.

A jelentés az ökocímkékkel kapcsolatban számos problémára derített fényt. Először is a hiteles ökocímke feltétele a megbízható tanúsítási eljárás. Másodszor, az ökocímkék érzékelhető elterjedésével párhuzamosan más kommunikációs eszközök használata a fogyasztók számára zavart okozhat. Végezetül pedig a tanúsítás a termelők számára jelentős költséggel járhat, ugyanakkor az ökocímkével ellátott termékek értékesítése új piacokat nyithat meg a termékek előtt.

Mindezek alapján a Bizottság jelentése a lehetséges szakpolitikai fellépést illetően két alternatívát határozott meg:

- egy önálló, uniós szintű ökocímkerendszer létrehozása a halászati és akvakultúra-termékekre; vagy
- saját ökocímkékre vonatkozó minimumkövetelmények meghatározása a fenntarthatósági kritériumok és a rendszer alapjául szolgáló tanúsítási eljárás tekintetében.

Az Európai Parlamentben és a Tanácsban a jelentéssel, konkrétabban a továbblépés preferált módjával kapcsolatban különböző vélemények fogalmazódtak meg. Ebből következően a társjogalkotók végül elvetették a két szakpolitikai alternatívát. Időközben a második alternatívával bővebben foglalkozott a fogyasztók zöld átállásban való szerepvállalásának növeléséről szóló bizottsági javaslat[43].

---

41 *Halászati és akvakultúra-termékek kereskedelmi megnevezései* (europa.eu).

42 *Magatartási tanulmány a halászati és akvakultúra-terméken feltüntetett származásihely-megjelölésről*.

43 Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a 2005/29/EK és a 2011/83/EU irányelv módosításáról, a fogyasztók zöld átállásban való szerepvállalásának a tisztességtelen gyakorlatokkal

2.3.4. Kiegészítő önkéntes tájékoztatás

A közös piacszervezésről szóló rendelet 39. cikke úgy rendelkezik, hogy önkéntes alapon, világos, egyértelmű és ellenőrizhető módon a következő információk is megadhatók:

- a kifogás/lehalászás napja;
- a kirakodás napja vagy a kirakodási kikötőre vonatkozó információ;
- a halászeszközre vonatkozó részletesebb információk;
- a hajó melyik állam lobogója alatt hajózik;
- környezeti információk;
- etikai/szociális természetű információk;
- termeléstechnikai és a termelési gyakorlatokra vonatkozó információk; valamint
- a tápértékre vonatkozó információk (kizárólag feldolgozatlan, csak egyetlen összetevőt tartalmazó élelmiszer esetében[44]).

Ez a lista nyitott, és kifejezetten nem tilt meg más lehetőségeket.

A halászati és akvakultúra-termékekkel kapcsolatos uniós fogyasztói szokásokról készített tematikus Eurobarométer-felmérés[45] szerint a fogyasztók az önkéntes tájékoztatás keretében közölt információk közül a kifogás vagy a termelés dátumára összpontosítanak (a válaszadók 76 %-a), és ez messze megelőzi a többi információt, például a környezeti információkat (44 %), a hajót üzemeltető országra, a halászokra vagy a gazdálkodókra vonatkozó információt (33 %), illetve a kirakodási kikötőre vonatkozó vagy az etikai természetű információkat (26-26 %).

Az ágazati megítélés szerint azonban több dátum (fogás, kirakodás) közlése a fogyasztók számára nagyon zavaró lehet. Továbbá, a halászati és akvakultúra-termékek minőségét a frissességi kritériumok garantálják, amelyek a feldolgozott termékek esetében kevésbé fontosak. A kirakodási kikötő megjelölése vagy annak feltüntetése, hogy a hajó melyik állam lobogója alatt hajózik, olyan aggályokat vet fel, hogy félreérthetővé válik a származásra vonatkozó információ.

A fogyasztók zöld átállásban való szerepvállalásának a tisztességtelen gyakorlatokkal szembeni hatékonyabb védelem és a hatékonyabb tájékoztatás révén történő növeléséről szóló irányelvre irányuló bizottsági javaslat[46] új követelményeket javasolt a környezeti információk önkéntes közlésére vonatkozóan.

---

szembeni hatékonyabb védelem és a hatékonyabb tájékoztatás révén történő növelése tekintetében (COM(2022) 143 final).

44 Az 1169/2011/EU rendelet értelmében a tápértékjelölés 2016 decemberétől a feldolgozatlan, csak egyetlen összetevőt tartalmazó élelmiszertől eltérő valamennyi többi kategória esetében kötelező.

45 *A halászati és akvakultúra-termékekkel kapcsolatos uniós fogyasztói szokások, 2021*.

46 Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a 2005/29/EK és a 2011/83/EU irányelv módosításáról, a fogyasztók zöld átállásban való szerepvállalásának a tisztességtelen gyakorlatokkal szembeni hatékonyabb védelem és a hatékonyabb tájékoztatás révén történő növelése tekintetében (COM(2022) 143 final).

2.4. Versenyszabályok

Hozzájárulás a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez, és kivételek a versenyszabályok alkalmazása alól

A közös piacszervezésről szóló rendelet 41. cikke értelmében a termelői szervezeteknek lehetőségük van a célkitűzéseik elérése érdekében – az EU működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 101. cikkének (1) bekezdésében meghatározottak szerint – a versenyszabályok alóli kivétel érvényesítésére, ha ez a kivétel az EUMSZ 39. cikkében meghatározott célkitűzések megvalósításához szükséges, nem keletkeztet azonos árak alkalmazására vonatkozó kötelezettséget, nem vezet a piacok bármilyen módon történő felosztásához az Unión belül, nem zárja ki a versenyt és a kérdéses termékek jelentős részénél nem szünteti meg a versenyhelyzetet. Az említett kivétel alapvető eszköz arra, hogy a termelési és értékesítési tervek végrehajtása során alkalmazhatók legyenek bizonyos gyakorlati megoldások – például a tagok által forgalomba hozott mennyiségek szabályozása – annak érdekében, hogy biztosítsák a piacok és az árak stabilizálását, az állományvédelmi kötelezettségek teljesítését és az élelmiszer-pazarlás elkerülését.

A versenyszabályok alkalmazása alóli említett kivételre csak azok a jogalanyok jogosultak, amelyeket a közös piacszervezésről szóló rendelet erre felhatalmaz, és amelyeket az említett rendelet 6. cikke értelmében a tagállamok elismertek. A nem elismert kollektív termelői szervezetek (pl. szövetkezetek, *cofradías*) nem élhetnek ezzel a lehetőséggel. A termelői szervezetek megfelelése tárgyában folytatott bizottsági ellenőrzések során kiderült, hogy néha nem elismert szervezetek folytattak a termeléshez, feldolgozáshoz és a halászok által kirakodott termékek forgalmazásához kapcsolódó tevékenységeket. Ezekben az esetekben a tagállamok illetékes hatóságait felkérték a szükséges intézkedések megtételére.

Néhány szervezet nem fogadja el a korlátozást, és kérelmezi a közös piacszervezésről szóló rendelet oly módon történő módosítását, hogy ők is jogosultak legyenek a versenyszabályok alóli kivétel alkalmazására, és a finanszírozáshoz való hozzáférésre. Mindazonáltal a termelői szervezetek egyértelműen meghatározott feladatokat látnak el, amelyek alapvető fontosságúak a közös halászati politika végrehajtásában. Ehhez a nemzeti hatóságaik felügyelete alatt szigorú, közös jogi keret előírásainak kell megfelelniük.

2.5. A piacra vonatkozó ismeretek gyűjtése

A piaci átláthatóság és hatékonyság elősegítése érdekében a közös piacszervezésről szóló rendelet előírja, hogy a Bizottságnak össze kell gyűjtenie és fel kell dolgoznia, valamint az érdekelt felek és a lakosság számára közzé kell tennie a halászati és akvakultúra-termékek uniós piacára vonatkozó gazdasági információkat (a közös piacszervezésről szóló rendelet 42. cikke).

Ebből a célból a Bizottság létrehozta a Halászati és Akvakultúra-termékek Piacának Európai Megfigyelőközpontját (EUMOFA[47]). Az előkészítő szakaszban lévő EUMOFA fejlesztése 2010 óta zajlik. A kapcsolódó weboldal és adatbázis 2013 áprilisa óta elérhető, és a felülvizsgált közös piacszervezésről szóló rendelet hatálybalépése óta teljes mértékben működőképes.

[47] www.eumofa.eu

Az EUMOFA a piaci tendenciák jobb megértése céljából piaci adatokat bocsát a halászati ágazat legszélesebb értelemben vett szereplői rendelkezésére. Az EUMOFA célja továbbá az állami hatóságok és érdekelt felek általi közpolitika-formálás és -alkalmazás támogatása. Ezen túlmenően a kutatási szervezetek, az érdekelt felek és a lakosság érdekeit is szolgálja azzal, hogy több hozzáférési lehetőséget biztosít a piaci információkhoz és adatokhoz.

A megfigyelőközpont különösen releváns, mivel uniós szinten nincs más alternatív lehetőség arra, hogy tájékoztatást lehessen nyújtani egy ilyen összetett és dinamikus piacról, amelynek jellemzője a nem uniós országokból érkező importtól való erőteljes függés (az önellátási képesség 38,9 %-os, és csak az 5 leginkább fogyasztott halfaj[48]11 %-ára terjed ki) és az Unión belüli jelentős kereskedelem (az Unión belüli kereskedelmi forgalom nagyobb, mint a nem uniós országokból származó import). Az emberi fogyasztásra szánt halászati és akvakultúra-termékek uniós kínálata, amely a belső termelést és az importot is magában foglalja, élőtömeg-egyenértékben kifejezve összesen csaknem 13 millió tonna. Az Unióban a halászati és akvakultúra-termékek egy főre jutó éves fogyasztása körülbelül 23 kg[49].

Az EUMOFA az élelmiszeráruk tekintetében referencia megfigyelőközpontnak tekinthető. Ugyanakkor a halászati és akvakultúra-termékek nemzetközi kereskedelmi forgalmának legátfogóbb adatbázisa is. A webalapú platform napi szintű gazdasági adatokat közöl az értéklánc valamennyi eleméről. A megfigyelőközpont szakértői központ funkciót is betölt, amely piacelemzéseket végez, és kiadványokat bocsát ki az ágazat és az intézményi érdekelt felek érdeklődésére számot tartó számos témában. A szakpolitika kialakítását támogató elemzéseket is közzétesz. Napjaink válsághelyzeteiben (Covid19 és Oroszország Ukrajna elleni inváziója) a piaci fejlemények bemutatásával és magyarázatával kulcsfontosságú szerepet játszott a piaci szereplők tájékoztatásában.

Az elmúlt évben az EUMOFA honlapját több mint 140 országból havonta mintegy 3 000 alkalommal keresték fel[50]. Az EUMOFA-tartalmakat idéző kiadványok száma egyre növekszik, és tartalmilag is egyre változatosabbak (pl. nyilvános jelentések, tudományos és akadémiai publikációk, speciális sajtóközlemények). Az EUMOFA által képviselt szaktudás széles körű terjesztése igazolja, hogy a megfigyelőközpont megbízható és elismert.

A piaci adatok közzétételére vonatkozó kötelezettségének teljesítése érdekében a Bizottság rendszeres Eurobarométer-felméréseket végzett (2017-ben, 2019-ben és 2021-ben)[51], amelyekben az uniós fogyasztók halászati és akvakultúratermék-fogyasztási szokásait vizsgálta.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

A halászati és akvakultúra-termékek vonatkozásában folytatott – a közös piacszervezésről szóló rendeletben meghatározott – közös piacpolitika hatékonyan segíti a közös halászati politika célkitűzéseinek elérését, különösen a versenyképesség, a piaci stabilitás, az

[48] Tonhal, lazac, tőkehal, alaszkai tőkehal és garnélarák.

[49] Forrás: EUMOFA, *Az EU halpiac*, 2022.

[50] Egyéni látogatók.

[51] Eurobarométer-felmérés az uniós fogyasztók halászati és akvakultúratermék-fogyasztási szokásairól.

átláthatóság és a fogyasztók számára kínált tengeri eredetű élelmiszerek széles választékának biztosítása terén.

A szakmai szervezetek – különösen a termelői szervezetek, amelyek a közös piacszervezés megvalósításában kezdettől fogva kulcsfontosságú szereplőknek minősültek – alapvetőnek bizonyultak a tengeri eredetű élelmiszer-ellátás piaci viszonyainak javításában, ezáltal a termelők jövedelmének növelésében. A közös piacszervezés keretében a termelői szervezetek számára biztosított felhatalmazás tekintetében a Bizottság végrehajtotta az első átfogó ellenőrzés-sorozatot, amelynek során a termelői szervezetek megfelelőségének és operatív kapacitásainak biztosítása érdekében megvizsgálta e szervezetek elismerésének feltételeit. Ilyen ellenőrzésekre a későbbiekben is sor kerül.

A termelői szervezetek és a nemzeti hatóságok számára kellett néhány év, hogy alkalmazkodjanak a termelési és értékesítési tervek alapján történő működéshez, mivel az ilyen tervek innovatívak és alkalmazásuk kötelező. A rendszer most már általában véve teljesen működőképes, és a közös piacszervezés célkitűzéseinek teljesítése, valamint a közös halászati politika helyi szintű végrehajtása és a piaci lehetőségek megragadása szempontjából nagyon releváns. Mindazonáltal vannak még nehézségek, különösen a nemzeti hatóságok részéről – a finanszírozás, az adminisztratív támogatás, illetve az intézkedések támogathatósága tekintetében – alkalmazott megközelítési módok különbözőségét illetően. Ezek a szempontok akadályozhatják, hogy a termelői szervezetek teljes mértékben betölthessék feladatukat, és a Bizottság részéről állandó segítségnyújtást tesznek szükségessé. A transznacionális szakmai szervezetek létrehozásának és finanszírozásának támogatása terén is javulást kell elérni, amihez a tagállamok és a termelői szervezetek számára készített iránymutatással a Bizottság már hozzá is járult.

Az egységes forgalmazási előírásokon alapuló közös jogi keretrendszer biztosításával a közös piacszervezés pozitív szerepet játszott a versenyképesség javításában. Ezek az előírások azonban nem ösztönzik kellőképpen a fenntartható termékek irányába történő elmozdulást. A „termelőtől a fogyasztóig” stratégiában bejelentetteknek megfelelően fontos folytatni a fenntartható élelmiszerrendszerre vonatkozó kezdeményezéssel kapcsolatos munkát, amelyet a Bizottság a fenntartható élelmiszertermelés harmonizált uniós megközelítése céljából 2023-ban javaslatként elő kíván terjeszteni.

A fogyasztók tájékoztatására vonatkozó előírások általában elérik a céljukat, még akkor is, ha néhány hiányosság – például az, hogy az előírások az egyes üzletekre nem egyforma mértékben érvényesek és nem minden üzlet esetében tarthatók be – továbbra is figyelmet érdemel. Az élelmiszer-jelölés továbbra is vitatéma a szállítói láncban, mivel a vélemények és a prioritások eltérőek. Mindazonáltal konkrétabb információkra lenne szükség ahhoz, hogy a fogyasztók pontos képet alakíthassanak ki maguknak a termékek fenntarthatóságáról.

Az a lehetőség, hogy a termelői szervezeteknek a közös piacszervezésről szóló rendelet szerinti feltételek mellett nem kötelező a versenyszabályok alkalmazása, szükségesnek tűnik ahhoz, hogy a termelői szervezetek a jövedelmező működés mellett az állományvédelmi és -gazdálkodási célkitűzéseket is teljesítsék. Az a lehetőség, hogy a termelői szervezetek megtervezhetik a tagjaik által forgalomba hozott mennyiségeket, a megfelelő árszínvonal fenntartásának és az élelmiszer-pazarlás elkerülésének alapvető eszköze.

Egy európai megfigyelőközpont létrehozásával a Bizottság meghatározza a piaci információk gyűjtésének szabályait. Az EUMOFA szolgáltatásai az érdekelt felek számos célját szolgálták. E szolgáltatásokat nagyra értékelték a válság idején, amikor is a

megfigyelőközpont kifejezetten a szakpolitika-formáláshoz és az ágazati stratégiák kidolgozásához nyújtott segítséget.

A közös piacszervezési rendelkezések végrehajtása megmutatta, hogy bizalomra és megértésre van szükség a hatóságok, az ágazat és a civil társadalom között. Bizonyos események piacra gyakorolt hatásának és az ágazat igényeinek jobb megértése érdekében rendszeres tapasztalatcserékre került sor, különösen a piaci tanácsadó testülettel[52]. Ezt a párbeszédet a közös piacszervezés végrehajtásának egyszerűsítése érdekében folytatni kell és meg kell erősíteni.

Összességében tehát a közös piacszervezésről szóló rendelet és annak a reformot követő végrehajtási módja sikeresnek tekinthető. A közös piacszervezés átmenetet jelentett a közös agrárpolitikából örökölt beavatkozás-alapú piacpolitikából a széles körű jogosultságokkal rendelkező piaci érdekelt felek által meghatározott piacorientált, dinamikus politika irányába. Ez az átmenet – a közös halászati politika szigorú végrehajtásának részeként – relevánsnak bizonyult az ágazat hosszú távú fenntarthatóságának és jövedelmezőségének biztosítása tekintetében. Azok a területek, amelyeken fejlődést kell elérni, jól azonosítottak, és a Bizottság az erre irányuló jövőbeli munkája keretében szorosan együttműködik az érdekelt felekkel és a nemzeti hatóságokkal annak érdekében, hogy maximalizálja a meglévő piaci eszközök hatását, biztosítsa a szabályok betartását, és kezelje a hiányosságokat.

[52] A tanácsadó testületek szerepének és eredményeinek ismertetése megtalálható *A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – A közös halászati politika ma és holnap: halászati és óceánügyi paktum a fenntartható, tudományosan megalapozott, innovatív és inkluzív halászati gazdálkodás érdekében* (SWD(2023)103, 3.12. szakasz) című dokumentumot kísérő szolgálati munkadokumentumban.

MELLÉKLETEK

1. melléklet – Jogalapok

A piacok közös szervezésének reformja a jogi keret jelentős egyszerűsítésével járt együtt.

2013 végéig a közös piacszervezést a következő jogi eszközök szabályozták:

- a 104/2000/EK tanácsi rendelet;
- a részletes szabályokat meghatározó, több mint 20 bizottsági végrehajtási rendelet; valamint
- több tanácsi rendelet.

2014 januárjában hatályba lépett a közös piacszervezésről szóló új rendelet. Összesen 19 bizottsági rendeletet hatályon kívül helyeztek[53], és jelenleg a közös piacszervezést a következő jogi aktusok szabályozzák:

- a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a közös piacszervezésről szóló rendelet);
- a termelési és értékesítési tervekről szóló 1418/2013/EU bizottsági végrehajtási rendelet;
- a termelői és az ágazatközi szervezetek elismeréséről szóló 1419/2013/EU bizottsági végrehajtási rendelet;
- a termelési és értékesítési tervek kidolgozásáról és végrehajtásáról szóló 2014/117/EU bizottsági ajánlás; valamint
- három tanácsi rendelet a forgalmazási előírásokról (és egy bizottsági végrehajtási rendelet), amelyek hatályban maradtak:
    - az egyes halászati termékek forgalmazására vonatkozó közös előírások megállapításáról szóló 2406/96/EK tanácsi rendelet;
    - az egyes friss vagy fagyasztott halféleségekre vonatkozó közös forgalmazási előírások alkalmazása részletes szabályainak megállapításáról szóló 3703/85/EGK bizottsági rendelet;
    - a konzerv tonhal és bonitó forgalmazására vonatkozó közös előírások megállapításáról szóló1536/92/EGK tanácsi rendelet; valamint
    - a tartósított szardínia forgalmazására vonatkozó közös előírások, valamint a tartósított szardínia és szardíniához hasonló termékek kereskedelmi megnevezésének megállapításáról szóló 2136/89/EGK tanácsi rendelet.

A közös piacszervezésről szóló rendelet három alkalommal került módosításra: legutóbb a Covid19-válságra való reagálást szolgáló válságkezelési intézkedések bevezetése miatt:

- a 2013. december 17-i 1385/2013/EU tanácsi rendelet;
- a 2015. május 20-i (EU) 2015/812 európai parlamenti és tanácsi rendelet; valamint

[53] A Bizottság 1420/2013/EU végrehajtási rendelete (2013. december 17.).

- a 2020. április 23-i (EU) 2020/560 európai parlamenti és tanácsi rendelet.

2. melléklet – Nyilvános konzultáció

Az Európai Bizottság 2021. december 17-én célzott konzultációt indított[54] (2022. március 14-i válaszadási határidővel), hogy összegyűjtse a közös piacszervezésről szóló rendelet végrehajtásával kapcsolatban az ágazati érdekelt felek[55] tapasztalatait és véleményét.

- A Bizottsághoz a közös piacszervezési kérdőívre mintegy 125 válasz érkezett be.
- A közös piacszervezésről szóló rendelet által biztosított piaci eszközöket általában olyan releváns eszközöknek ítélték, amelyek bizonyítottan hozzá tudnak járulni a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez.
- A megreformált piacpolitika egyik legfőbb eredménye, hogy a termelői szervezetek a rájuk ruházott kulcsfontosságú szerepkörükben kollektíven szervezik a termelők tevékenységeit. A termelői szervezetek termelési és értékesítési tervei a közös piacszervezés piaci célkitűzései megvalósításának rugalmas és hatékony eszközei. Az érdekelt felek hangsúlyozták, hogy még mindig van fejlesztési lehetőség, például javítható lenne a tervek pénzügyi támogatási rendszere, amely országonként lényeges eltéréseket mutat, és fejleszteni lehetne a transznacionális szervezetek számára nem teljesen megfelelő mechanizmusokat.
- A fogyasztók tájékoztatását, különösen az élelmiszer-jelölést, általában a célnak megfelelőnek tartják, habár néhány esetben a túl sok ökocímke és a túl specifikus információk némileg korlátozzák a feltüntetett adatok olvashatóságát.
- Általában kedvezően ítélik meg azt a szerepet, amit a piaci megfigyelőközpont (EUMOFA) az átláthatóság javítása és a piaci fejlemények jobb megértése terén betölt.

A Bizottság 2022. június 10-én a közös halászati politika működéséről és a piacok közös szervezéséről szóló, az érdekelt felek számára Brüsszelben szervezett rendezvénnyel lezárta a konzultációt (távoli részvétel lehetséges volt).

Az érdekelt felek közötti megbeszélések és interakciók két tematikus plenáris ülés keretében zajlottak, amelyeken rövid előadások hangzottak el, és az érdekelt felek képviselői közötti panelbeszélgetésekre került sor. A tematikus üléseken egyrészt a közös halászati politika szociális, gazdasági és környezetvédelmi célkitűzései kerültek szóba, másrészt a halászati ágazatbeli innováció, reziliencia és irányítás kérdéseivel foglalkoztak.

A konzultációs folyamat eredményei jelentős mértékben hozzájárultak a közös piacszervezés működéséről szóló jelentés elkészítéséhez.

---

54 https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/TargetedConsultation2022ReportCMO

55 Valamennyi ágazati érintett felet felkérték a kérdőív kitöltésére, és meghívták őket a számukra szervezett rendezvényre: a halászati és akvakultúra-ágazat, nem kormányzati szervezetek, valamint akadémiai, tudományos, szociális és gazdasági partnerek.